

Stundas plāna paraugs “Eiropas drošība: NATO un Eiropas Savienības ieguldījums”

Stundas mērķis: izprast Ziemeļatlantiskās alianses (NATO) un Eiropas Savienības ieguldījumu Eiropas drošībā, kā arī abu organizāciju savstarpējās sadarbības potenciālu un ierobežojumus.

Sasniedzamais rezultāts: jaunieši spēj skaidrot NATO un ES kopīgo un atšķirīgo ieguldījumu Eiropas drošībā, argumentēti pamatot abu organizāciju savstarpējās sadarbības sasniegumus un kritiski izvērtēt Latvijas iespējamus ieguvumus no sadarbības iniciatīvām.

Aktivitāte	Paredzamais laiks	Skolēna darbība/uzdevums	Skolotāja darbība	Jautājumi skolēniem
1. Ievads. Eiropas pilsoņu draudu uztvere	5 min	Iesaistās diskusijā par to, kādi ir galvenie apdraudējumi eiropiešiem.	Stundu ievada ar jautājumu – <i>kā jums šķiet, no kā baidās eiropieši?</i> Aicina skolēnus izteikt savas domas, lai iegūtu daudzveidīgu ainu, par galvenajiem apdraudējumiem Eiropa. Veicot apkopojumu jauniešu izteiktajiem viedokļiem (var izmantot ilustrācijai dažus attēlus no Eurobarometra 85, kas veltīts Eiropas pilsoņu bažām - PublicOpinion - European Commission (europa.eu)), vaicā, kuras ir tās organizācijas, kas nodarbojas ar drošības jautājumu risināšanu Eiropā – atbild NATO un ES.	
2. Darbs ar tekstu grupās. NATO un ES līgumi	8 min	Grupā iepazīstas ar NATO un ES līgumu nozīmīgākajiem punktiem un secina, kuras ir galvenās atšķirības.	Izdala grupām tekstu ar NATO un ES līgumu tekstiem (PIELIKUMS 1) un aicina atrast galvenās atšķirības starp abu organizāciju uzdevumiem aizsardzības jomā. Galvenais uzsvars liekams uz to, ka NATO ir kolektīvās aizsardzības (militāra un politiska) organizācija, bet ES daudzpusēja organizācija, kura cita starpā attīsta aizsardzības dimensiju (tās raksturošanai izmantojama Eiropas Ārējās darbības dienesta mājas lapa www.eeas.europa.eu un Kate Elizabetes Kanasta. Eiropas Savienības jaunās aizsardzības iniciatīvas - ko tas nozīmē Latvijai?	

			<p><i>Latvijas intereses Eiropas Savienībā</i>. No. 1, 2020. ES_2020_01.pdf (mfa.gov.lv)</p> <p>Svarīgi jauniešiem izskaidrot dažādu ES institūciju lomu Eiropas drošības stiprināšanā – Eiropas Parlaments un tā Ārlietu komiteja – iztaujā un apstiprina Augsto pārstāvi ārējās un drošības politikas jomās, piedalās aktualitāšu apspriešanā un budžeta apstiprināšanā; Eiropas Komisija un Eiropas Ārējās darbības dienests – kā izpildinstitūcijas ikdienā īsteno Eiropas Kopējo ārējo un drošības politiku, izstrādā politikas un pārstāv ES starptautiski. Svarīgi akcentēt Latvijas deputātu darbību EP Ārlietu komitejā.</p> <p>Eiropas Parlamenta deputāti, kas darbojas EP Ārlietu komitejā: Sandra Kalniete, Rihards Kols, Vilis Krištopans, Martiņš Staķis, Reinis Pozņaks (arī EP Drošības un aizsardzības apakškomitejā).</p>	
3.Kopīgais un atšķirīgais NATO un ES	10 min	Grupās diskutē par NATO un ES līdzīgām un atšķirīgām pazīmēm.	<p>Izmantojot tabulu (PIELIKUMS 2), iepazīstina skolēnus ar NATO un ES darbības galvenajām jomām.</p> <p>Aicina jauniešus grupās aizpildīt tabulu un noteikt lielākās atšķirības un kopīgās pazīmes.</p> <p>Atšķirību ziņā uzsvars liekams uz organizāciju darbības ģeopolitisko telpu (NATO iekļauj ASV, Kanādu un Turciju, kamēr ES tikai Eiropu) un kolektīvo aizsardzību.</p> <p>Kopīguma ziņā svarīgi uzsvērt vērtību dimensiju.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vai jūsuprāt NATO ir spēcīgāka dēļ ASV dalības? • Vai vērtību dimensija NATO ietvaros ir nozīmīga, ņemot vērā autoritārisma pieaugumu Turcijā? • Vai ES ir nepieciešama sava drošības un aizsardzības politika? • Vai Latvijai nav sarežģīti vienlaicīgi darboties abu organizāciju drošības un aizsardzības politikas jomās?

				<ul style="list-style-type: none"> • Vai ES var novērst apdraudējumus Latvijai? • Vai Latvijas deputātu darbību EP Ārlietu komitejā sniedz ieguldījumu Eiropas un Latvijas drošībā? (Minamas tādas darbības, kā - aktuālu jautājumu iekļaušana Komitejas darba kārtībā, līdzdalība Komitejas ziņojumu un ēnu ziņojumu rakstīšanā, dalība parlamentāriešu sadarbības grupās ar ne-ES valstīm, viedokļa paušana EP plenārsēdēs, uzstāšanās augsta līmeņa konferencēs, un citi veidi.)
4.ES un NATO sadarbības projekti	14 min	<u>Grupās kopīgi argumentēt</u> , kuras 3 sadarbības jomas ir svarīgākās Latvijas drošībai.	<p>Iepazīstina ar galvenajām ES un NATO sadarbības jomām.</p> <p>Šobrīd ES un NATO ir vienojušās par sadarbību informācijas apmaiņā un plānošanas koordinācijā sekojošās jomās: 1) hibrīddraudu novēršanā; 2) sadarbība operāciju īstenošanā; 3) kibernetiskajā drošībā; 4) aizsardzības spējās/bruņojumā; 5) pētniecībā un aizsardzības industrijā; 6) mācībās.</p> <p>Kurās 3 jomās Latvijai būtu izdevīgāka ES un NATO sadarbība?</p> <p>Sadala jauniešus grupās un aicina katru no tām argumentēt, kuras 3 jomas ir svarīgākās Latvijas drošībai</p>	

5.Kopsavilkums. Noslēguma diskusija.	3 min	Iesaistās noslēguma diskusijā, izdara secinājumus.	Veic stundas kopsavilkumu, balstoties uz to, ko skolēni teikuši un to, kas stundas gaitā apspriests. Uzdod noslēdzošos jautājumus.	<ul style="list-style-type: none"> • Vai ES un NATO sadarbība ir izdevīga Latvijai? • Vai ES necenšas dublēt NATO? • Vai ES vajadzīga sava aizsardzības politika? • Vai Eiropai vajag savu armiju? • Kādas jaunas iniciatīvas ES ir pieņēmusi Eiropas drošības stiprināšanai? (Akcentēt, Eiropas Aizsardzības fondu - Eiropas Aizsardzības fonds - Consilium; Eiropas Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai - Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai - Consilium; ieviests jauns komisārs Aizsardzības un kosmosa jautājumos; Eiropas Miera mehānisms - Eiropas Miera mehānisms - Consilium; un citi.
---	-------	--	--	---

Izmantojamie avoti:

Ziemeļatlantijas līgums. Vašingtona, 1949. [Ziemeļatlantijas līgums \(likumi.lv\)](#)

Līguma par Eiropas Savienību un Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētās versijas. 2010. (Lisabonas līgums). 28.-40.lpp. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2010:083:FULL&from=LV>

ES un NATO sadarbību atspoguļojošas faktu lapas. [EU-NATO cooperation - Factsheets - European External Action Service \(europa.eu\)](#)

Eiropas skatījums uz apdraudējumiem, riskiem un to novēršanu: [Stratēģiskais kompass drošībai un aizsardzībai - Consilium \(europa.eu\)](#)

NATO stratēģiskā koncepcija: [290622-strategic-concept.pdf \(nato.int\)](#)

Latvija ES 20 gadi – faktu lapa mk.gov.lv/lv/media/18837/download?attachment

Latvija NATO 20 gadi - faktu lapa [download \(mk.gov.lv\)](http://mk.gov.lv)

ES Kopējā drošības un aizsardzības politika: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/lv/sheet/159/kopeja-drosibas-un-aizsardzibas-politika>
Kas man no Eiroparlamenta lēmumiem? Drošība <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/27.05.2024-kas-man-no-eiroparlamenta-lemumiem-drosiba.a554655/>
Eiropas Parlamenta Ārlietu komiteja <https://www.europarl.europa.eu/committees/lv/afet/about>
Drošības un aizsardzības apakškomiteja <https://www.europarl.europa.eu/committees/lv/sede/home/highlights>
Kate Elizabete Kanasta. Eiropas Savienības jaunās aizsardzības iniciatīvas - ko tas nozīmē Latvijai? *Latvijas intereses Eiropas Savienībā*. No. 1, 2020. [ES 2020 01.pdf \(mfa.gov.lv\)](#)
Latvijas intereses Eiropas Savienībā. No. 1, 2011
Žaneta Ozoliņa (red). *Eiropas Parlaments: ārējās un drošības politikas īstenotājs*. Rīga: Zinātne, 2008.
Latvijas Republikas Aizsardzības mājas lapa – www.mod.gov.lv
Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas mājas lapa – www.mfa.gov.lv
Eiropas Ārējā darbības dienesta mājas lapa – www.eeas.europa.eu
NATO mājas lapa – www.nato.int
ES sagatavotie materiāli skolotājiem par dažādiem jautājumiem - [Resources for teachers | European Union \(europa.eu\)](#)

Video materiāli:

Eiropas drošība 3 minūtēs - [European Defence - YouTube](#)
Eiropas aizsardzības iniciatīvas - [Coherence of EU defence initiatives - YouTube](#)
NATO un ES militārā sadarbība - [Top NATO, EU Officers on Closer Cooperation, Spending & Modernization - YouTube](#)
[Inauguration of the European CoE for Countering Hybrid Threats, 2 OCT 2017 - YouTube](#)
LATO rīkota diskusija par ES stratēģisko autonomiju - [Eiropas Savienības stratēģiskā autonomija: vai iespējama visaptveroša pieeja? - YouTube](#)

PIELIKUMI

1. DARBS AR TEKSTU

Teksta logs 1.

NATO

Ziemeļatlantijas līgums (1949)

3.pants

Lai pēc iespējas efektīvāk izpildītu Līguma mērķus, Puses, katra atsevišķi vai visas kopā, ar ilgstošiem un efektīviem pašu centieniem un savstarpējo palīdzību uzturēs un attīstīs savas individuālās un kolektīvās spējas pretoties bruņotam uzbrukumam.

4.pants

Puses kopīgi apspriedīsies jebkurā brīdī, kad vien, pēc jebkuras Puses uzskatiem, būs apdraudēta jebkuras Puses teritoriālā integritāte, politiskā neatkarība vai drošība.

5.pants

Puses vienojas, ka bruņotu uzbrukumu vienai vai vairākām no tām Eiropā vai Ziemeļamerikā uzskatīs par uzbrukumu visām dalībvalstīm, un tādēļ tās apņemas, ka šāda uzbrukuma gadījumā katra no tām, izmantojot individuālās un kolektīvās paš aizsardzības tiesības, kas paredzētas Apvienoto Nāciju Organizācijas Hartas 51.pantā, sniegs palīdzību Pusei vai Pusēm, kas pakļautas uzbrukumam, individuāli un kopā ar citām Pusēm, veicot pasākumus, kurus tās uzskata par nepieciešamiem, ieskaitot bruņota spēka pielietošanu, lai atjaunotu un saglabātu Ziemeļatlantijas reģiona drošību. Par jebkādu šādu bruņotu uzbrukumu un visiem pasākumiem, kas tā rezultātā ir veikti, nekavējoties jāziņo Drošības Padomei. Šie pasākumi jāpārtrauc, kad Drošības Padome ir veikusi nepieciešamos pasākumus, lai atjaunotu un saglabātu starptautisku mieru un drošību.

**Eiropas Savienība
Lisabonas līgums (2009)**

42. pants

1. Kopējā drošības un aizsardzības politika ir kopējās ārpolitikas un drošības politikas sastāvdaļa. Tā nodrošina Savienības darbības spēju, izmantojot civilos un militāros līdzekļus. Savienība var tos izmantot misijās ārpus Savienības, lai nodrošinātu miera uzturēšanu, konfliktu novēršanu un starptautiskās drošības stiprināšanu saskaņā ar principiem, kas noteikti Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos. Šos pienākumus veic, izmantojot dalībvalstu piedāvātās iespējas.

2. Kopējā drošības un aizsardzības politika ietver pakāpenisku Savienības kopējās aizsardzības politikas izstrādi. Šajā procesā izveidota kopēja aizsardzība, kad Eiropadome vienprātīgi to nolems. Tādā gadījumā tā iesaka dalībvalstīm pieņemt šādu lēmumu saskaņā ar to attiecīgajām konstitucionālajām prasībām. Savienības politika saskaņā ar šo iedaļu neskar dažu dalībvalstu drošības politikas un aizsardzības politikas īpašās iezīmes un ievēro to dalībvalstu pienākumus, kuras uzskata, ka to kopīgā aizsardzība ir īstenojama Ziemeļatlantijas Līguma organizācijā (NATO) saskaņā ar Ziemeļatlantijas Līgumu, un ir saderīga ar kopējo drošības un aizsardzības politiku, kas noteikta šajā struktūrā

7. Gadījumos, kad kāda dalībvalsts kļūst par bruņotas agresijas upuri savā teritorijā, pārējām dalībvalstīm ir pienākums sniegt tai atbalstu un palīdzību ar visiem to rīcībā esošajiem līdzekļiem saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 51. pantu. Tas neskar dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašās iezīmes.

2. KAS KOPĪGS UN ATŠĶIRĪGS NATO UN ES?

Jomas	NATO	ES	Secinājumi Kopīgais/Atšķirīgais
Līgumi	Ziemeļatlantijas līgums - 1949	Lisabonas līgums - 2009	
Dibināšana	1949	1951	
Dalībvalstis	30	27	
Ģeogrāfiskais tvērums	Ziemeļamerika, Turcija	Eiropa	
Mērķi	Kolektīvā aizsardzība no ārēja uzbrukuma Transatlantiskā telpā	Miera un iedzīvotāju labklājība; ES ilgtspējīga attīstība; sociālais taisnīgums un tiesiskums	
Vērtības	Brīvība, demokrātija, tiesiskums, cilvēktiesības	Brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums, cilvēktiesības.	
Militārās spējas	Spēcīgākā militārā alianse pasaulē	Ierobežotas; ES dalībvalstu aizsardzības izdevumi salīdzinoši nelieli iepretī NATO	
Misijas un operācijas (2024)	Kosova, novērošana Vidusjūrā, atbalsts Āfrikas Savienībai.	11 misijas un operācijas Balkānos, Austrumeiropā, Tuvos austrumos	

Sandra Kalniete

EIROPAS TAUTAS
PARTIJAS (KRISTĪGIE
DEMOKRĀTI) GRUPA

KOMITEJAS LOCEKLE

- 1 Ārlietu komiteja

KOMITEJAS AIZSTĀJĒJA

- 1 Starptautiskās tirdzniecības komiteja
- 2 Kultūras un izglītības komiteja

PRIORITĀTES NĀKAMAJIEM PIECIEM GADIEM

- Iestāšos par nelokāmu atbalstu Ukrainai politiski, diplomātiski, finansiāli, ekonomiski un militāri, lai palīdzētu Ukrainai kļūt par ES dalībvalsti līdz 2030. gadam
- Iestāšos par finansējumu un risinājumiem ES austrumu robežas stiprināšanai
- Strādāšu EP deputātu Vēstures grupā, lai tuvākajos piecos gados Briselē tiktu uzbūvēts memoriāls totalitāro režīmu upuriem

SAGATAVOTS PĒC DEPUTĀTES SNIEGTĀS INFORMĀCIJAS

Mārtiņš Stakis

ZAĻO UN EIROPAS
BRĪVĀS APVIENĪBAS
GRUPA

KOMITEJAS LOCEKLIS

- 1 Reģionālās attīstības komiteja

KOMITEJAS AIZSTĀJĒJS

- 1 Ārlietu komiteja
- 2 Drošības un aizsardzības apakškomiteja

PRIORITĀTES NĀKAMAJIEM PIECIEM GADIEM

Latvijas un Eiropas drošības stiprināšana, nepārtraukts un lielāks atbalsts Ukrainai, ES līmenī koordinētas militārās industrijas izveide, godīgāka ES kohēzijas politika, ES investīcijas Latvijas pierobežā, cīņa ar dezinformāciju un Krievijas hibrīdkara draudiem, Eiropas vienotības un ES iedzīvotāju noturības stiprināšana, "zaļās investīcijas" Latvijas ekonomikā.

SAGATAVOTS PĒC DEPUTĀTA SNIEGTĀS INFORMĀCIJAS

Reinis Pozņaks

EIROPAS
KONSERVATĪVO UN
REFORMISTU GRUPA

KOMITEJAS LOCEKLIS

- 1 Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteja
- 2 Drošības un aizsardzības apakškomiteja

KOMITEJAS AIZSTĀJĒJS

- 1 Ārlietu komiteja

PRIORITĀTES NĀKAMAJIEM PIECIEM GADIEM

Galvenā prioritāte ir Latvijas drošība: darbs pie visa veida atbalsta pastiprināšanas Ukrainai, darbotiespējīgas Eiropas aizsardzības industrijas izveide, robežas stiprināšana un resursu piesaiste austrumu pierobežas reģioniem, ekonomiskā drošība, ārvalstu investīciju caurskatāmība, administratīvā sloga mazināšana ES iekšējā tirgū un patērētāju aizsardzība.

SAGATAVOTS PĒC DEPUTĀTA SNIEGTĀS INFORMĀCIJAS

Vilis Krištopans

GRUPA "EIROPAS
PATRIOTI"

KOMITEJAS LOCEKLIS

- 1 Ārlietu komiteja

KOMITEJAS AIZSTĀJĒJS

- 1 Transporta un tūrisma komiteja
- 2 Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja

PRIORITĀTES NĀKAMAJIEM PIECIEM GADIEM

- Stiprināt tradicionālās ģimenes vērtības
- Pārskatīt zaļā kursa nepārdomāto politiku
- Pasargāt nacionālās valstis no nelegālo imigrantu invāzijas
- Pārstāvēt Latvijas cilvēku un Latvijas valsts intereses Eiropā
- Cīnīties par Latvijas un visas Baltijas ārējās robežas stiprināšanu un militāri rūpnieciskās industrijas attīstīšanu

---

SAGATAVOTS PĒC DEPUTĀTA SNIEGTĀS INFORMĀCIJAS

Rihards Kols

EIROPAS
KONSERVATĪVO UN
REFORMISTU GRUPA

KOMITEJAS LOCEKLIS

- 1 Ārlietu komiteja
- 2 Starptautiskās tirdzniecības komiteja

KOMITEJAS AIZSTĀJĒJS

- 1 Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja

PRIORITĀTES NĀKAMAJIEM PIECIEM GADIEM

- Latvijas drošības aizstāvēšana caur kopējo aizsardzības spēju, ārējās un iekšējās drošības, gan noteikumos balstītās starptautiskās kārtības stiprināšanu
- Spēcīgas ārpolitikas veidošana, atbalsts Ukrainai un sadarbība ar demokrātiskās pasaules sabiedrotajiem stingrā pretstāvē pieaugošajām autoritārisma tendencēm
- Ekonomiskās izaugsmes un noturības stiprināšana ES un starptautiski

---

SAGATAVOTS PĒC DEPUTĀTA SNIECTĀS INFORMĀCIJAS